

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **R. M. M.**, zastoupený advokátem JUDr. Milanem Hulíkem, se sídlem Bolzanova 1, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 20. 7. 2004, sp. zn. 47 Az 1104/2003,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 4. 11. 2003, č. j. OAM-567/LE-13-VL-02-2002, o neudělení azylu podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá tak vady v řízení před krajským soudem, které mají za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

Stěžovatel vytýká krajskému soudu, že se zcela nedůvodně spokojil s formálními zárukami ukrajinské ústavy, přecenil jejich skutečnou kvalitu. Stěžovatel nachází v otázce formálních právních záruk na Ukrajině paralelu s komunistickým režimem v bývalém Československu. Žalovaný i krajský soud také bagatelizovali stěžovatelovy ekonomické potíže, jež však byly provázeny i hrozícím nebezpečím politického a trestního rázu. Stěžovatel poukazuje na případy osob, jež byly na Ukrajině postiženy za svou žádost o azyl

v jiné zemi. Konečně pak zmiňuje, že krajský soud podcenil humanitární aspekt jeho žádosti o azyl spočívající v jeho snaze, aby mohl pečovat o svou matku, k níž má biologicky blíže než její manžel a je jí takovou péčí i povinován. Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu.

Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že stěžovatel ve skutečnosti nezmiňuje v kasační stížnosti žádnou vadu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a že ji směřuje svými zmínkami o ekonomických těžkostech v zemi původu a snaze starat se o nemocnou matku provdanou v ČR spíše jen proti důvodům rozhodnutí krajského soudu, a proto ji navrhuje odmítnout podle § 104 odst. 2 s. ř. s.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 4. 4. 2002 na základě stěžovatelovy žádosti o azyl, v níž je jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že o azyl žádá kvůli rodinným problémům, konkrétně proto, že se chce postarat o svou matku, jež prodělala těžkou operaci, je v ČR provdána a bydlí zde. Navíc v ČR žije i jeho manželka, má zde tedy celou rodinu. V pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 5. 6. 2002 stěžovatel uvedl, že roce 1995 navštívil ČR jako turista, poté sem občas jezdil za svou matkou a v roce 2001 sem přijel se svou manželkou natrvalo, aby zde podporoval svou matku a pracoval. Na Ukrajině nikdy nepracoval, neboť neměl praxi, takže byl pro ukrajinské zaměstnavatele nezajímavý. V únoru 2002 mu vypršelo vízum a v březnu ho zadržela cizinecká policie, a proto požádal o azyl. V případě návratu na Ukrajinu se bál, že by jej mohli zavřít, protože se dlouho nacházel na území jiného státu. Navíc na Ukrajině nikoho neměl, naopak v ČR se chtěl starat o svou nemocnou matku, jež je na něm velmi závislá.

Žalovaný se rozhodl azyl neudělit svým výše označeným rozhodnutím ze dne 4. 11. 2003, neboť neshledal důvody pro jeho udělení podle § 12 zákona o azylu. Žalovaný v tomto rozhodnutí uvedl, že stěžovatelovy potíže se sháněním zaměstnání byly důsledkem nepříznivého stavu ukrajinské ekonomiky, jehož projevy postihují více či méně i ostatní obyvatele této země. Udělování azylu ovšem nemůže být prostředkem k řešení ekonomických obtíží. Stěžovatel chtěl prostřednictvím azylového řízení pouze legalizovat svůj pobyt v ČR. Dále žalovaný nekonstatoval ani podmínky umožňující udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu a nebyla shledána ani přítomnost překážky vycestování, přičemž žalovaný vycházel ze Zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2001 a z informací Ministerstva zahraničních věcí ČR.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Praze, kde uvedl, že se nemá na Ukrajině kam vrátit, neboť dům mu spadl vlivem povodní a od známých ví, že pokud se vrátí, chystá se jej policie zatknout. Poukázal také na to, že má v ČR trvalý pobyt jeho matka, které po infarktu pomáhá, navíc její trvalý pobyt jej podle jeho názoru kvalifikuje pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu.

Tuto žalobu krajský soud zamítl svým výše označeným rozsudkem napadeným touto kasační stížností. V tomto rozsudku krajský soud uvedl, že ekonomické problémy, které postihují ukrajinské obyvatelstvo jako celek, a problémy s nemocnou matkou nelze podřadit pod důvody udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Upozornil jej také, že jeho matka není osobou, které by byl udělen azyl, a proto stěžovatel nemá nárok na udělení azylu podle § 13 zákona o azylu. Neshledal důvodnými ani stěžovatelovy obavy z případného návratu na Ukrajinu. Ze všech těchto důvodů krajský soud tuto žalobu zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Žalovaný ve svém vyjádření navrhuje, aby byla stěžovatelova kasační stížnost odmítnuta, když směřuje jen proti důvodům rozhodnutí krajského soudu, a odkazuje přitom na ustanovení § 104 odst. 2 s. ř. s. S takovým výkladem tohoto ustanovení se ovšem zdejší soud neztotožňuje. Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 8. 1. 2004, sp. zn. 2 Afs 7/2003 (publ. pod č. 161/2004 Sb. NSS): *„Je-li v kasační stížnosti uvedeno, jaké konkrétní vady v řízení či v úsudku se měl soud dopustit a z čeho je stěžovatel dovozuje, kasační stížnost obстоjí. Přitom argumentace proti právnímu posouzení jistě musí vycházet z důvodů napadeného rozsudku; hodnotí-li stěžovatel v takovém případě důvody rozsudku, neznámá to, že se jedná o kasační stížnost nepřipustnou podle § 104 odst. 2 s. ř. s.“* Tento názor plně dopadá i na nyní posuzovaný případ, takže i zde je nutno mít za to, že stěžovatelova kasační stížnost nemá být odmítnuta, jak navrhuje žalovaný, ale přezkoumána po věcné stránce.

Stěžovatel nejprve poukazuje na to, že žalovaný a krajský soud nedostatečně zohlednili v jeho věci humanitární aspekt spočívající v tom, že se v ČR stará o svou nemocnou matku. Takovou námitku směřuje proti neposkytnutí humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, ovšem vzhledem k tomu, že ji vůbec neuplatnil ve své žalobě, nemůže ji Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti přezkoumat. Na tuto námitku totiž plně dopadá ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s., podle nějž kasační stížnost není přípustná, opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. K tomuto závěru směřuje i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2004, sp. zn. 1 Azs 34/2004 (publ. pod č. 419/2004 Sb. NSS): *„Ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. in fine brání tomu, aby stěžovatel v kasační stížnosti uplatňoval jiné právní důvody, než které uplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl; takové námitky jsou nepřipustné.“* Nad tento rámec zdejší soud pouze připomíná, že v souladu s jeho konstantní judikaturou jsou meze soudního přezkumu poměrně velmi úzké. Tak v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, bylo uvedeno: *„Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“* Míra správního uvážení správního orgánu je tedy za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele; poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznámá, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu.

Dále stěžovatel krajskému soudu a žalovanému vytýká, že bagatelizovali jeho ekonomické potíže v zemi původu, které ovšem v jeho případě měly již i politický a trestní ráz, vzhledem k hrozbě, že by mohl být po návratu na Ukrajinu postížen za svou žádost o azyl v ČR. V této otázce je možno plně odkázat na rozsudek krajského soudu, tedy připomenout jeho stanovisko, že jak vyplývá z výše uvedených zdrojů informací o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině, byli někteří neúspěšní žadatelé o azyl sice po návratu na Ukrajinu vystaveni určité administrativní šikaně ze strany ukrajinských orgánů, nelze však tvrdit,

že by byla odůvodněna jejich žádostí o azyl, ale spíše jejich pochybnými ekonomickými aktivitami.

Nezbývá tedy než uzavřít, že i Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s vůdčími názory obsaženými v rozhodnutí žalovaného a následně i v napadeném rozsudku krajského soudu, tedy s tím, že u stěžovatele nebyly přítomny důvody pro přiznání azylu pro některý z důvodů obsažených v § 12 zákona o azylu, ani pro vyslovení překážky vycestování podle jeho § 91. Stěžovatelova žádost o azyl je evidentně motivována jedinečně snahou legalizovat pobyt v ČR, jak o tom svědčí důvody uváděné při pohovoru se žalovaným.

Jak vyplývá ze všech zde uvedených závěrů, patří stěžovatel do mocné skupiny cizinců toužících pobývat v ČR z víceméně soukromých pohnutek, tedy osob spadajících do režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ovšem nesplňujících relativně tvrdší podmínky tohoto zákona, a proto se uchylujících spíše pod imaginární ochranu zákona o azylu. Vzniká tak jakási disparita mezi těmito dvěma zákony v otázce přístupnosti pro jednotlivé cizince, z níž plyne nevhodná nerovnováha ve struktuře cizinců, kteří se do řízení podle těchto dvou zákonů zapojují, přičemž tato nerovnováha neúměrně zatěžuje právě řízení azylové. Vzhledem k nemalému počtu lidí pocházejících z Ukrajiny a jsoucích v podobné životní a následně i právní situaci jako stěžovatel, nezbývá než předpokládat, že nedávné vnitropolitické změny na Ukrajině způsobí vychýlení této nerovnováhy zpět k ekvilibriu, v němž se do režimů obou těchto zákonů budou dostávat ve větší míře ti, kteří do nich skutečně patří.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal vady v řízení před krajským soudem, které by měly za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. ledna 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu